

Re. / Z. T.

**Z prac Wrocławskiego Oddziału
Polskiego Towarzystwa Historii
Medycyny**

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 21/4, 817-818

1976

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

**Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.**

Z PRAC WROCŁAWSKIEGO ODDZIAŁU POLSKIEGO TOWARZYSTWA
HISTORII MEDYCZYNY

1

Dnia 24 kwietnia 1976 r. pod przewodnictwem doc. Tadeusza Heimratha odbyło się zebranie poświęcone działalności lekarskiej i dydaktycznej Jan Mikulicza Radeckiego. Referat wygłosił dr Eugeniusz Piotrowski, który ograniczył się głównie do okresu wrocławskiego w biografii uczonego.

Jan Mikulicz Radecki (1850—1905) pochodził z Czerniowiec. Studia odbył w Wiedniu i tam w roku 1875 uzyskał doktorat; następnie podjął pracę w Katedrze Chirurgii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Po krótkotrwałym pobycie w Królewcu (1887) zdecydował się na objęcie profesury we Wrocławiu (1890). Tu dopiero znalazł pełnię możliwości dla wykazania swych lekarskich umiejętności i swego organizacyjnego zmysłu (zwłaszcza w czasie budowy nowoczesnych klinik). Nazwisko jego związało się trwale z wrocławską medycyną.

Ożywiona dyskusja nad referatem wykazała, że działalność uczonego jest godna wyczerpującej monografii.

Re.

2

22 maja 1976 r. odbyło się posiedzenie, na którym doc. Romuald Gutt wygłosił referat pt. *Pół wieku osiągnięć hematologii*. Naszkicował on historię wyodrębniania się hematologii z nauki o chorobach wewnętrznych jako oddzielnej dyscypliny lekarskiej i omówił etapy jej rozwoju. Historię hematologii referent ujął bardzo szeroko, przede wszystkim w jej aspekcie klinicznym. Szczegółowo przedstawił dzieje badań nad zawartością żelaza w surowicy krwi, postępy badań i odkryć w dziedzinie anemii Biermera zwanej dawniej „złośliwą”, a także ewolucję poglądów na istotę i rolę niektórych elementów upostaciowanych krwi, zwłaszcza limfocytów. Następnie zajął się rozwojem poglądów na istotę białaczek i ich leczenia. Doc. R. Gutt wspominał też o mało znanym fakcie wymiennego przetoczenia krwi u noworodka dokonany w okresie międzywojennym we Lwowie przez profesorów Groera i Progulskiego. W czasie, gdy nie znano jeszcze istoty konfliktu serologicznego i choroby hemolitycznej noworodków, dokonali oni tego zabiegu wychodząc jedynie z założeń empirycznych. Fakt ten stanowi interesujący przyczynek ze strony medycyny polskiej do ogólnego rozwoju hematologii.

Z. T.

3

Kolejne posiedzenie odbyło się dnia 19 czerwca 1976 r. Było ono poświęcone udziałowi i roli wrocławskich studentów medycyny w polskich organizacjach akademickich i w ruchu narodowo-wyzwoleńskim w latach 1811—1918. Referat na ten temat wygłosił dr Jan Smereki. Scharakteryzował on poszczególne polskie zrzeszenia akademickie, z których można wyodrębnić trzy zasadnicze grupy. Pierwsza obejmuje organizacje o charakterze narodowym, jak „Polonia”, Związek Plebejuszy, Towarzystwo Polskich Górnoślązaków, „Concordia”, „Zet”. Drugą grupę stanowią towarzystwa naukowe. Z nich na szczególną uwagę zasługują: Towarzystwo Literacko-Słowiańskie (z sekcją medyczną), Towarzystwo Me-

dyczne Akademików Polskich we Wrocławiu, Koło Medyków Polskich, Towarzystwo Naukowe Byłych Studentów Polskich, Koło Agronomiczne — „Gleba”. Trzecia grupa ma charakter samopomocowy i kulturalno-rozrywkowy. Na ich czele można postawić „Bractwo” i Kółko Towarzystwie Akademików Wrocławia Narodowości Polskiej. Przytoczony tu zestaw nie jest pełny, ogranicza się jedynie do organizacji najbardziej aktywnych i znanych. Spośród nich typowo medycznych było niewiele, ale studenci Wydziału Lekarskiego wchodziłi również do pozostałych zrzeszeń i często tworzyli w nich element najbardziej rzutki i czynny. Szczególnie trwale w życiu organizacyjnym studentów medycyny we Wrocławiu zapisałi się: T. Matecki, F. Chłapowski, J. Rostek. Wrocławscy studenci medycyny wykraczali poza wąski krąg wiedzy fachowej, wykazując też zainteresowania humanistyczne, które wykorzystywali w swej działalności społecznej.

Re.

DZIAŁALNOŚĆ MUZEUM TECHNIKI W WARSZAWIE W 1975 ROKU

Rok 1975 był dla Muzeum Techniki jubileuszowym. Przed stu laty bowiem utworzono w Warszawie pierwszą placówkę muzealnictwa technicznego — Muzeum Przemysłu i Rolnictwa. Jak wiadomo, zapisało się ono trwale w dziejach polskiej kultury, a zwłaszcza nauki i oświaty. Uległo jednak całkowitemu zniszczeniu w czasie ostatniej wojny. Muzeum Techniki jest od momentu swego powstania w 1955 r. spadkobiercą tradycji tej zasłużonej placówki i kontynuatorem jej działalności. W roku 1975 Muzeum Techniki obchodziło więc również dwudziestolecie istnienia.

Jubileuszowy rok był okresem intensywnej działalności Muzeum na wielu odcinkach, m.in. w zakresie gromadzenia zbiorów, ochrony zabytków techniki, organizowania wystaw i pokazów oraz popularyzacji historii i współczesnych osiągnięć postępu technicznego.

Zbiory Muzeum Techniki znacznie się wzbogaciły. Wśród nabytków było wiele obiektów o dużej wartości dokumentalnej dla historii techniki, jak np. maszyna do pisania niemieckiej firmy Picht z początku XX wieku, dostosowana do użytkowania przez niewidomych, czy precyzyjny teodolit produkcji angielskiej firmy Cary z drugiej połowy XIX wieku.

Trzeba zwrócić uwagę, że gromadzenie zbiorów odbywało się w sposób planowy, skoncentrowany w znacznym stopniu na uzupełnianiu istniejących już lub kształtujących się kolekcji, m.in. kolekcji aparatów fotograficznych, instrumentów geodezyjnych, motocykli produkcji polskiej, odbiorników radiofonicznych, urządzeń telekomunikacyjnych. Prowadzone intensywnie wzbogacanie tej ostatniej kolekcji wiązało się z przygotowaniem do wystawy poświęconej rozwojowi łączności telefonicznej, zorganizowanej w 1976 r. w stulecie wynalezienia telefonu. Przygotowania do wystaw mają zresztą w każdym przypadku istotne znaczenie dla gromadzenia zbiorów.

Z gromadzeniem wiązało się ściśle opracowywanie zbiorów. To systematycznie wykonywane zadanie, stanowiące jeden z głównych odcinków działalności naukowej Muzeum, pozostaje w zasadzie niedostrzegalne aż do momentu, gdy opracowanie obejmie większą grupę eksponatów, powiązanych ze sobą chronologicznie lub branżowo, co umożliwi przygotowanie katalogu takiej kolekcji. W 1975 r. przygotowany został katalog motocykli produkcji polskiej z okresu międzywojennego oraz katalog odbiorników radiofonicznych również